

PM 2015:139 RI (Dnr 114-776/2015)

Riskhanteringsplan för Mälaren, Oxundaån och Tyresån

Remiss från Länsstyrelsen

Remisstid den 10 september 2015

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på remissen ”Riskhanteringsplan för Mälaren, Oxundaån och Tyresån” hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Länsstyrelsen i Stockholms län har presenterat en riskhanteringsplan för Mälaren, Oxundaån och Tyresån. Riskhanteringsplanen ingår som en del i arbetet med att implementera EU:s översvämningsdirektiv. Länsstyrelsen har kartlagt och identifierat ett stort antal objekt och problemområden som löper risk att översvämmas vid höga flöden.

Syftet med riskhanteringsplanen är att utifrån hot- och riskkartor identifiera behov av åtgärder för att minska negativa konsekvenser av översvämningsar.

Riskhanteringsplanen ger inte förslag på fysiska åtgärder för att minska riskerna för översvämningsar utan ställer i stället upp ett antal kunskapsmål i form av utredningar och analyser. Kunskapsmålen skal uppfyllas av berörda aktörer, t.ex. kommuner.

Riskhanteringsplanen baseras på tre olika flödesnivåer; tämligen sällsynt översvämningsar (statistiskt 50-årsflöde), sällsynt översvämningsar (statistiskt 100-årsflöde) samt mycket sällsynt översvämningsar (beräknade högsta flöde/10 000-årsflöde). Riskhanteringsplanen redovisas per berörd kommun och inom Stockholms stads geografiska område redovisas ett antal identifierade översvämningshotade objekt och problemområden.

Länsstyrelsen ansvarar för riskhanteringsplanens innehåll, rapportering och uppföljning av mål och åtgärder och ska agera stöd åt kommunerna i arbetet.

Länsstyrelsen ska följa upp och årligen rapportera till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) hur aktörerna arbetar med åtgärderna.

Formerna för denna uppföljning presenteras ej.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Hässelby-Vällingbys stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB och Stockholms Hamn AB.

Trafiknämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB och Stockholms Hamn AB har avstått från att svara. Miljöförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret anser att Länsstyrelsens förslag till riskhanteringsplan ligger väl i linje med stadens arbete med att bemöta klimatförändringar och skapa en hög klimatberedskap.

Exploateringsnämnden stöder Länsstyrelsens upplägg med att föreslå tidsbestämda och uppföljningsbara kunskapsmål för att öka kunskapen om riskområden och riskobjekt i de översvämningshotade områdena.

Miljöförvaltningen anser i stort att riskhanteringsplanen utgör en värdefull sammanställning av vilka riskobjekt som finns inom kommunens översvämningskänsliga områden och menar att den kommer utgöra ett viktigt underlag för Stockholms arbete med framtagande av en klimatanpassningsplan.

Stadsbyggnadsnämnden konstaterar att riskhanteringsplanen kommer att vara ett viktigt underlag i det fortsatta klimatanpassningsarbetet såväl regionalt som i staden.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att det är viktigt med en fördjupad samverkan mellan staden och andra berörda aktörer och myndigheter och instämmer i Länsstyrelsens förslag till resultatmål samt anser även att kunskapsmålen är relevant formulerade.

Skärholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till utformningen av riskhandlingsplanen och dess mål.

Mina synpunkter

Länsstyrelsen har utarbetat övergripande resultatmål som syftar till att peka ut prioriterade riskobjekt och riskområden i Stockholm. Arbetet är angeläget och ligger väl i linje med stadens arbete med att bemöta klimatförändringar och skapa en hög klimatberedskap. En av de största åtgärderna som staden vidtar är byggandet av Nya Slussen. Nya Slussens avtappningskapacitet av Mälaren blir avsevärt större än i dagsläget vilket kommer att medföra att de översvämningsrisker som riskhanteringsplanen pekar ut inte kommer att vara aktuella när Nya Slussen är färdigställd. Detta bör belysas i riskhanteringsplanen.

Därtill ser jag behovet av en långsiktig regional åtgärdsstrategi för att möta framtida översvämningsproblematik. En sådan strategi bör innehålla praktiska åtgärder, kostnadsberäkningar och tydlig ansvarsfördelning.

I övrigt hänvisar jag till kontorens tjänsteutlåtanden.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Riskhanteringsplan för Mälaren, Oxundaån och Tyresån” hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 9 september 2015

KARIN WANNGÅRD

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Remiss ”Riskhanteringsplan - Förordningen om översvänningsrisker”

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Risken för översvämningar ökar i ett förändrat klimat. EU antog år 2007 ett direktiv för översvämningsrisker som reglerar hanteringen av översvämningar. Medlemsländernas arbete med direktivet innebär en systematisk kartläggning av översvämningshot och översvämningsrisker samt framtagande av riskhanteringsplaner. Arbetet omfattar att minska de negativa konsekvenserna av översvämningar och värna om människors hälsa, miljön, kulturarv och ekonomisk verksamhet. I Sverige sker arbetet genom ett samarbete mellan länsstyrelserna och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

Länsstyrelsen i Stockholm har presenterat en riskhanteringsplan för Mälaren, Oxundaån och Tyresån. Riskhanteringsplanen ingår som en del i arbetet med att implementera översvämningsdirektivet. Länsstyrelsen har kartlagt och identifierat ett stort antal objekt och problemområden som löper risk att översvämmas vid höga flöden.

Syftet med riskhanteringsplanen är att utifrån hot- och riskkartor identifiera behov av åtgärder för att minska negativa konsekvenser av översvämningar. Riskhanteringsplanen ger inte förslag på fysiska åtgärder för att minska riskerna för översvämningar utan ställer i stället upp ett antal kunskapsmål i form av utredningar och analyser. Kunskapsmålen ska uppfyllas av berörda aktörer, t.ex. kommuner.

Riskhanteringsplanen baseras på tre olika flödesnivåer; tämligen sällsynt översvämning (statistiskt 50-årsflöde), sällsynt översvämning (statistiskt 100-årsflöde) samt mycket sällsynt översvämning (beräknade högsta flöde/10 000-årsflöde). Riskhanteringsplanen redovisas per berörd kommun och inom Stockholms stads geografiska område redovisas ett antal identifierade översvämningshotade objekt och problemområden.

Länsstyrelsen ansvarar för riskhanteringsplanens innehåll, rapportering och uppföljning av mål och åtgärder och ska agera stöd åt kommunerna i arbetet. Länsstyrelsen ska följa upp och årligen rapportera till MSB hur aktörerna arbetar med åtgärderna. Formerna för denna uppföljning presenteras ej.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Hässelby-Vällingbys stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB och Stockholms Hamn AB. Miljöförvaltningen har inkommit med ett kontorsyttrande.

Trafiknämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB och Stockholms Hamn AB har avstått från att svara.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 augusti 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Länsstyrelsens förslag till riskhanteringsplan ligger väl i linje med stadens arbete med att bemöta klimatförändringar och skapa en hög klimatberedskap. Höga flöden i Mälaren och Saltsjön utgör några av de största hoten mot Stockholm i ett förändrat klimat.

Kommunstyrelsen har ett samordnande ansvar för stadens insatser inom klimatanpassning. Enligt budget 2015 skall en klimatanpassningsplan initieras med sårbarhetsanalyser. Under våren 2015 genomfördes en stadsövergripande risk- och sårbarhetsanalys av ett förändrat klimat med avseende på skyfall och detta följs upp under hösten med att bearbeta höga flöden i Mälaren. Länsstyrelsens förslag till riskhanteringsplan är ett värdefullt underlag i stadens fortsatta arbete. I likhet med länsstyrelsens riskhanteringsplan syftar stadens risk- och sårbarhetsanalyser till att skapa en tydligare bild över de kunskapsmål som staden bör uppnå för att i ett senare operativt skede vidta fysiska åtgärder.

Staden vidtar redan en mängd åtgärder för att skapa en hög klimatberedskap och minska risken för översvämningar. Nya Slussen är en av de mest betydande åtgärderna och Stockholms stad står för betydande investeringskostnader i det projektet. Nya Slussens avbördningskapacitet av Mälaren kommer att bli avsevärt större än nuvarande och när den tas i full drift kommer de översvämningssrisker som riskhanteringsplanen behandlar inte att vara aktuella för Stockholm och Mälardalen. Länsstyrelsen väljer att inte belysa detta i riskhanteringsplanen vilket stadsledningskontoret anser behöver omprövas.

Dock kvarstår riskerna med höga flöden i Mälaren fram till dess att nya Slussen är tagen i full drift. Riskhanteringsplanen har därmed en relativt kort tidshorisont vilket berörda aktörer bör ha i åtanke i det fortsatta arbetet.

På längre sikt väntar en större utmaning kring hela Mälarens framtid, framförallt i relation till stigande havsnivåer, och stadsledningskontoret uppmanar länsstyrelsen att driva på för att utarbeta en helhetsstrategi för detta.

Länsstyrelsen anger i riskhanteringsplanen att kommunerna har ett stort ansvar för att minska riskerna med översvämningar i Mälaren. Stadsledningskontoret delar den uppfattningen men anser samtidigt att det återstår att utreda hur ansvaret bör fördelas bland aktörerna inom stadens geografiska utbredningsområde. Staden har tex begränsad rådighet gällande befintlig bebyggelse och viss infrastruktur. Problematiken kring Centralstationen belyser behovet av en länsövergripande koordinering för att samordna och påskynda berörda aktörers genomförande av föreslagna aktiviteter.

Förslagen i riskhanteringsplanen handlar uteslutande om att genomföra utredningar. Stadsledningskontoret saknar en diskussion i förslaget kring kostnaderna för dessa och hur de ska fördelas bland berörda aktörer. Vidare saknar stadsledningskontoret ett förslag på det praktiska genomförandet. Ansvarsfördelningen är otydlig vilket riskerar att föreslagna åtgärder inte genomförs. Stadsledningskontoret anser att det bör ligga inom länsstyrelsens ansvarsområde att koordinera föreslagna åtgärder.

Stadsledningskontoret föreslår även att riskhanteringsplanen behöver kompletteras med en diskussion kring påverkan på samhällsviktiga elanvändare som hanteras inom det landsomfattande planeringssystemet Styrel.

Sammanfattningsvis bedömer stadsledningskontoret att förslaget till riskhanteringsplan bidrar till att öka kunskapen kring riskerna och de omfattande följderna av höga flöden i framförallt Mälaren. Riskhanteringsplanen aktualiserar behovet av att skyndsamt arbeta vidare med att begränsa effekterna av ett förändrat klimat i Mälardalen och behovet av en länsgemensam koordinering av åtgärder.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att remissen ”Riskhanteringsplan för Mälaren, Oxundaån och Tyresån” anses besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 augusti 2015 att anse remissen besvarad med tjänsteutlåtandet samt att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (FP), *bilaga 1*.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 juni 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Med tanke på den korta remisstiden har exploateringskontoret inte haft möjlighet att göra en djupare analys av remissen. Utifrån exploateringsnämndens uppdrag och ansvar är det framförallt åtgärder kopplade till nybyggnation samt frågor kopplade till stadens ansvar som markägare som är relevanta. Exploateringskontoret har därför granskat handlingarna utifrån detta perspektiv. Många av Länsstyrelsens åtgärdsförslag i remissen avser bl.a. befintlig bebyggelse och faller under andra aktörers ansvar i staden.

Exploateringskontoret stöder Länsstyrelsens upplägg med att föreslå tidsbestämda och uppföljningsbara kunskapsmål för att öka kunskapen om riskområden och riskobjekt i de översvämningshotade områdena. Länsstyrelsen pekar på att det är de olika aktörerna i länet som har bäst förutsättningar att föreslå fysiska åtgärder. Detta ger oss olika aktörer i länet kunskap och förutsättningar att utvärdera om risk och skadeförebyggande åtgärder behövs samt vilka som är mest prioriterade. Detta är också i och för sig en förutsättning då Länsstyrelsen inte har legala möjligheter att ställa krav att genomföra mål och åtgärder.

I remissen har Länsstyrelsen kartlagt alla översvämningshotade objekt och problemområden i varje kommun i Stockholms län. Länsstyrelsens syfte med detta är att underlätta för kommun eller ansvarig aktör att identifiera riskområden och föreslå fysiska åtgärder, kunskapshöjande åtgärder eller riskutvärderingar. Länsstyrelsens kartläggning utgår från tre risknivåer – Beräknat högsta flöden (låg sannolikhet att inträffa), 100-årsflöde (medelhög sannolikhet att inträffa) samt 50-årsflöde (hög sannolikhet att inträffa).

Av Länsstyrelsens sammanställning kan exploateringskontoret konstatera att de är få objekt som direkt kopplar till exploateringskontorets uppdrag och ansvar. Det är många privata aktörer som påverkas och offentliga verksamheter och anläggningar.

Några av de objekt som tas upp ligger inom områden där stadens planerar för ändrad markanvändning och ny bebyggelse. Ett par exempel på detta är:

- Cementa AB Lövholmen är exempel om område där staden planerar för ändrad markanvändning genom att Cementa AB flyttar till ny lokalisering. Marken ägs dock inte av staden.
- Länsstyrelsen har identifierat fler objekt i Ulvsunda där staden är markägare och där staden planerar för ändrad markanvändning och ny bostadsbebyggelse. Översvämningsrisken är viktigt för staden att ta med i planeringen av dessa områden. Exploateringskontoret ansvarar för att markföroreningar analyseras, bedöms och vid behov åtgärdas i samband med exploateringsprojekt på stadens mark.

I sammanställningen finns också historiskt förorenade områden med där det inte finns någon pågående verksamhet idag. Ett av dessa områden som berör Stockholms stad är Vinterviken där Nobel bedrev verksamhet. Markföroreningsriskerna i området är klassade

som riskklass 1 av Länsstyrelsen. Stockholms stad har, genom exploateringskontoret, sökt och erhållit statliga medel (från Naturvårdsverket genom Länsstyrelsen) för undersökning av förorenade områden. Projektet har redovisat en huvudstudie för Vinterviken som visar på att det finns ett åtgärdsbehov. Staden är nu inne i skedet att ansöka om medel för förberedelse och genomförande av efterbehandling. Ansökan ligger hos Länsstyrelsen. Denna information saknas i Länsstyrelsens sammanställning.

Stadsledningskontoret samordnar ett arbete i Stockholms stad med att ta fram en klimatanpassningsplan för staden. Exploateringskontoret deltar i detta arbete. Översvämningsrisker är en av de aspekter som ingår i detta arbete varför exploateringskontoret bedömer att staden kommer att agera i enlighet med Länsstyrelsens riskhanteringsplan. Vad gäller de objekt som berör exploateringskontorets verksamhet så pågår/planeras arbete som är i linje med riskhanteringsplanen.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 juni 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Synpunkter på riskhanteringsplanens struktur

Förvaltningen anser att riskhanteringsplanen utgör en värdefull sammanställning av vilka riskobjekt som finns inom kommunens översvämningskänsliga områden. Den kommer utgöra ett viktigt underlag för Stockholms arbete med framtagande av en klimatanpassningsplan. Materialet är dock relativt komplext och svårgenomträngligt, miljöförvaltningen har därför följande förslag till bearbetning av dokumentet:

- Riskhanteringsplanen bör innehålla en fylligare bakgrund om översvämningsdirektivet, och de olika stegen med hotkartor och riskkartor som nu lett fram till den presenterade planen.
- Strukturen i planen är otydlig vilket försvårar läsningen. Rubriknivåerna skulle också behöva bli tydligare, och ordningen som objekten behandlas i den löpande texten är inte heller helt logisk jämfört med uppställningen i tabellen över Resultatmål och Kunskapsmål i kapitel 5.
- Det behöver beskrivas bättre hur prioriteringar är gjorda avseende olika flödesnivåer och skydd för objektskategorier, till exempel skillnaden mellan flerfamiljshus och övriga bostäder.
- Det vore en fördel om kapitel 5 med kunskapsmål och exempel på åtgärder för de fyra fokusområdena skulle ligga i anslutning till kapitel 3 där resultatmålen presenteras, före den kommunvisa genomgången av alla riskobjekt.
- För varje kommun bör det finnas en samlingskarta först, där samtliga objekt framgår med löpande numrering. Objekten bör presenteras i en logisk ordning, såväl vad gäller vilken kategori de tillhör, som dess geografiska läge i kommunen.
- Beskrivningen av de enskilda objekten behöver bli tydligare avseende rubriker och bättre kopplingar till flygbilderna för respektive objekt. I några fall saknas bilder, eller har hamnat fel i texten. Figurtexterna behöver också bli tydligare.
- Listan på definitioner på sid 5 behöver utvidgas till att förklara alla specialbegrepp som förekommer i planen, t ex skillnaden mellan ”minskad funktionalitet” och ”kraftigt minskad funktionalitet”. Det framgår inte heller tydligt vad som ingår i ”skyddat område”.

- Det framgår inte någonstans vad olika koder för åtgärder, till exempel M24 står för.

I riskhanteringsplanen framgår inte vilka vattennivåer 50-, 100-års och beräknade högsta flöde motsvarar i meter över havet (enligt RH2000) för Mälaren. Av Länsstyrelsens nyligen fastställda ”Rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå för ny bebyggelse vid Mälaren” framgår att +1,5 meter över havet (RH2000) motsvarar 100-årsnivån och att +2,7 meter (RH2000) motsvarar den beräknade högsta nivån. Det vore bra om denna information fanns med i riskhanteringsplanen också. Det bör tydligt framgå att dessa översvämningarnivåer gäller för nuvarande reglering, alltså innan Nya Slussen är tagen i bruk ca år 2025. Översvämningensrisken kommer då att minska kraftigt, vilket bör kommenteras i planen. Det kan medföra att vissa åtgärder endast behöver genomföras de närmsta tio åren, innan Nya Slussen medför att översvämningensrisken minskar.

Det bör också tydligt framgå i texten att Stockholms del av Tyresåns avrinningsområde inte inrymmer några riskobjekt, och att riskhanteringsplanen därmed bara innefattar objekt längs Mälarens stränder.

Synpunkter på föreslagna resultatmål

Miljöförvaltningen anser att föreslagna resultatmål i riskhanteringsplanen i stort sett är rimliga, men har följande synpunkter:

- Även andra områden än de som riskklassats av länsstyrelsen kan vara betydligt förorenade, till exempel de som innehåller förorenade fyllnadsmassor eller pågående industriell verksamhet såsom delar av Ulvsunda.
- Miljöförvaltningen vill särskilt lyfta fram båtuppläggningsplatser som känsliga för översvämning, pga markens innehåll av miljöfarliga ämnen. Markföroreningarna utgör sannolikt det största problemet, i nuläget tas endast enskilda byggnader på båtvarv upp som riskobjekt (om dom är klassade som industribyggnad eller bostad), vilket är en brist i riskhanteringsplanen. En översyn av kemikaliehanteringen i utpekade byggnader behöver göras. Detta kan göras i samband med miljöförvaltningens ordinarie tillsyn av båtklubbarna eller i ett särskilt projekt då alla som riskobjekt utpekade byggnader inventeras.
- Det behöver beskrivas tydligt hur prioriteringar är gjorda avseende olika flödesnivåer och skydd för objektskategorier, till exempel skillnaden i skyddsnivå mellan flerfamiljshus och övriga bostäder.

Synpunkter på föreslagna kunskapsmål

Miljöförvaltningen är i huvudsak positiv till de föreslagna kunskapsmålen i kapitel 5 (sidorna 153-158). Kunskapsmålen kommer att kunna integreras i Stockholms pågående arbete med framtagande av en klimatanpassningsplan för staden.

Förvaltningen vill framhålla att det är viktigt att veta vilket ändamål olika byggnader används för, t ex vad förrådsbyggnader på båtklubbar innehåller. Förvaltningen föreslår därför ett nytt generellt kunskapsmål: samtliga översvämningshotade byggnader i kommunen bör inventeras med avseende på hur de används idag, som underlag för bedömning av eventuellt åtgärdsbehov.

Synpunkter på enskilda riskobjekt

Vinterviken: förvaltningen vill framhålla att stadens exploateringskontor har lämnat in en ansökan till Länsstyrelsen om statligt bidrag för sanering av markföroreningar, vilket bör framgå i texten om detta objekt. Detta är en mycket viktig åtgärd för att skydda Mälaren mot föroreningar, speciellt eftersom föroreningarna delvis ligger ytligt intill Mälaren.

Cementa AB i Liljeholmen: verksamheten ska avvecklas och området omvandlas till en ny stadsdel. I samband med det kommer marken att saneras. Detta bör framgå i texten om objektet.

Essingevarvet: miljöförvaltningen har gjort provtagningar 2013, resultaten visar att objektet sannolikt inte motsvarar Riskklass 1.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 augusti 2015 att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (FP) och Erik Slottner (KD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), Ceilia Obermüller m.fl. (MP) och Sebastian Wiklund (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Christina Linderholm (C), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 juli 2015 har i huvudsak följande lydelse.

För att hantera konsekvenserna av ett förändrat klimat behövs insatser från många olika samhällsaktörer och samverkan över gränserna. Sammanfattningsvis kan kontoret konstatera att en angelägen kartläggings- och analysuppgift har påbörjats och att riskhanteringsplanen kommer att vara ett viktigt underlag i det fortsatta klimatanpassningsarbetet såväl regionalt som i staden.

Det nationella klimatanpassningsarbetet har en viktig uppgift då det gäller att lägga fast de övergripande ramarna men också att underlätta insatser av kommunövergripande karaktär. De fyra målområdena, typen av riskobjekt och de skyddsnivåer som pekas ut är enligt kontoret i huvudsak bra utgångspunkter för det fortsatta arbetet med att hantera översvämningsrisker från flöden i sjöar och vattendrag. För att precisera åtgärdsbehoven behöver dock fördjupade analyser göras.

Även om det främst är kommuner och andra lokala aktörer som berörs av den praktiska implementeringen och genomförandet av konkreta åtgärder så finns det verksamheter av stor samhällskritisk betydelse där förändringarna av klimat och samhällen skapar betydande framtida utmaningar. Klimatförändringarnas betydelse och de krav på anpassningar och förändrade förhållningssätt som kan behövas, betonas bland annat i Dricksvattenutredningens senaste delbetänkande, Klimatförändringar och dricksvattenförsörjning, SOU 2015:51. Förutom ny kunskap inom en rad forsknings- och utvecklingsområden, behövs samverkan mellan olika myndigheter, teknik-utveckling, anpassning av produktion och infrastruktur samt övergripande planerings- och finansieringsfrågor. Här kan nationell samordning och främjande av olika insatser vara helt avgörande.

Klimatanpassningsfrågor är ofta komplicerade och kan beröra flera kommuner och det har från kommunalt håll efterlysts vägledning också för den mer långsiktiga hanteringen av framtida samhälls-risker och konsekvenser av ett förändrat klimat, exempelvis effekter på samhällsviktiga funktioner och människors hälsa. Inte minst avser detta de storskaliga och komplexa åtgärder som kan komma att kräva insatser som ingen kommun ensam har rådighet över och som från staten behöver tillställas hjälp, resurser och expertis. Förutom

översvämningsrisk är denna typ av frågeställningar i Stockholmsregionen främst sammankopplade med riskerna med höjda vattenstånd i Saltsjön samt med strategier för Mälarens långsiktiga utveckling.

Av Länsstyrelsens redovisning framgår att det finns objekt som kan riskera att beröras av den högsta och mest osannolika flödesnivån men som, genom att de har fått en lägre definierad skyddsnivå, hamnar utanför riskhanteringsplanens avgränsning. Erfarenheter från andra städer visar att osannolika och extrema klimatberoende händelser trots allt inträffar och kan få stora samhällskonsekvenser. Mot bakgrund av detta ser kontoret att det bör kunna vara relevant att även belysa risksituationen för denna typ av objekt.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2015 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 juli 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Syftet med riskhanteringsplanen är att identifiera viktiga slutsatser utifrån hot- och riskkartorna samt hitta eventuella behov av åtgärder. Underlaget innehåller resultatmål, kunskapsmål och åtgärder samt en innehållsmässig avgränsning för riskhanteringsplanen. Kartorna i sig kan även användas som underlagsmaterial och beslutsstöd vid fysisk planering eller för planhandläggare.

Kartläggningen visar att det inom stadsdelsområdet finns ett område vid Kyrkhamnsvägen som ligger inom riskzonen. Byggnaden är klassad som ”verksamhet ospecificerad” och skulle drabbas med mycket liten påverkan av en översvämning vid 50 och 100 års nivå flöden (fig. 90). Området arrenderas av Lövsta båtsällskap. På platsen finns idag fyra bryggor med 182 sommarplatser, på land finns båtuppläggningsplatser. Den norra delen har använts som upplagsområde för stadens entreprenad- och skötselverksamhet. Platsen är instängslad och det går inte att passera längs stranden. Området ingår i det planerade naturreservatet i Kyrkhamn. Nuvarande planer för området är fortsatt småbåtshamn med bryggor och uppläggningsplatser, även den norra delen kan iordningsställas för båtuppläggning. På sikt är det tänkt att anordna en passage mellan bryggorna och uppläggningsplatsen så att det går att passera längs med vattnet.

I remissförslaget anges att lämplig åtgärd kan vara ökad beredskapsplanering samt ökad och förbättrad medvetenhet och information till allmänhet och fastighetsägare.

Förvaltningen instämmer i Länsstyrelsens förslag till resultatmål och anser också att kunskapsmålen är relevant formulerade. Förslagen till åtgärder för säkerställande av föreslagna mål förefaller också vara en bra utgångspunkt för det fortsatta förebyggande arbetet med de kartlagda översvämningsriskerna. Stadsdelsförvaltningen i Hässelby-Vällingby kan bidra genom att medverka i stadens gemensamma projekt för detta arbete.

Det är viktigt med en fördjupad samverkan mellan staden och andra berörda aktörer och myndigheter. De konsekvenser en översvämning kan medföra är till stor del beroende på vilka förebyggande åtgärder som vidtagits.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2015 att överlämna förvaltningens utlåtande som svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 juni 2015 har i

huvudsak följande lydelse.

Skärholmens stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till utformningen av riskhandlingsplanen och dess mål.

Skärholmens stadsdelsnämndsområde har nordvästlig gräns mot Mälaren och för stadsdelsförvaltningen är det angeläget att en riskhanteringsplan för översvämning upprättas. Skärholmens stränder är en viktig del i stadsdelsnämndsområdets identitet.

Det är positivt att det finns förslag på åtgärder för kulturarvsobjekt då stadsdelsförvaltningen är mån om Sätmaskogens naturreservat och Arboga kök.

De frågor Länsstyrelsen önskar få svar på gällande resultatmål, kunskapsmål, åtgärder samt hur vår organisation ska organiseras för att nå målen i planen, måste stadsdelsförvaltningen hänvisa vidare till centrala förvaltningar i staden. För att svara på dessa frågor behövs expertis från tjänstemän som är kunniga i riskhantering och vattenflöden. Stadsdelsnämnden har inte den kompetens eller de resurser som krävs för att kunna göra vidare bedömning.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (FP) enligt följande.

- 1 Exploateringsnämnden beslutar att i huvudsak godkänna kontorets svar på remissen.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att därutöver anföras:

Vi konstaterar att exploateringskontoret inte haft möjlighet att göra en djupare analys av remissen med hänvisning till den korta remisstiden har. De områden i Stockholms län som har betydande översvämningsrisk enligt översvämningskarteringen är Mälaren, Tyresån och Oxundaåns sjösystem. Länsstyrelsen har valt att inte i första hand utarbeta och föreslå fysiska åtgärder på objektsnivå. Istället har Länsstyrelsen valt att utarbeta tidsbestämda och uppföljningsbara kunskapsmål för att öka kunskapen om riskområden och riskobjekt i de översvämningshotade områdena. Vi instämmer i exploateringskontorets stöd till Länsstyrelsen avseende behovet av tidsbestämda och uppföljningsbara kunskapsmål för att öka kunskapen om riskområden och riskobjekt i de översvämningshotade områdena, samt att det är få objekt som direkt kopplar till exploateringskontorets uppdrag och ansvar.

Länsstyrelsen skriver att en ”kombination av de redan utplacerade mätstationerna i Mälaren och den planerade ombyggnationen av Slussen vid Söderström kommer att resultera i att det blir lättare att flödesreglera Mälaren. God tappningskapacitet, ett system för tidig varning och ett bra prognosverktyg leder till minskad översvämningsrisk runt Mälaren. Dessa åtgärder kan skapa positiva effekter på miljön på många olika plan då den generella översvämningsrisken minskar kraftigt. Riskhanteringsplanen ska vara ett dynamiskt dokument och uppdatering av hot och riskkartor kan vara aktuellt om vattendragens hydrologi förändras. Ett exempel på detta kan vara ombyggnation av Slussen eller liknande.”

Utöver kontorets förslag så vill vi understryka vikten av byggnationen av Nya Slussen, med den ökade avbördningskapacitet som det innebär. Det är viktigt att projektet Nya Slussen fortsskrider och inte försenas ytterligare.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (FP) och Erik Slottner (KD) enligt följande.

- 1 att i huvudsak godkänna kontorets svar på remissen
- 2 att därutöver anföras:

De områden i Stockholms län som har betydande översvämningsrisk enligt översvämningskarteringen är Mälaren, Tyresån och Oxundaåns sjösystem. Länsstyrelsen har valt att inte i första hand utarbeta och föreslå fysiska åtgärder på objektsnivå. Istället har Länsstyrelsen valt att utarbeta tidsbestämda och uppföljningsbara kunskapsmål för att öka kunskapen om riskområden och riskobjekt i de översvämningshotade områdena. Vi instämmer i stadsbyggnadskontorets stöd till Länsstyrelsen avseende behovet av tidsbestämda och uppföljningsbara kunskapsmål för att öka kunskapen om riskområden och riskobjekt i de översvämningshotade områdena, samt att det är få objekt som direkt kopplar till exploateringskontorets uppdrag och ansvar.

Länsstyrelsen skriver att en ”kombination av de redan utplacerade mätstationerna i Mälaren och den planerade ombyggnationen av Slussen vid Söderström kommer att resultera i att det blir lättare att flödesreglera Mälaren. God tappningskapacitet, ett system för tidig varning och ett bra prognosverktyg leder till minskad översvämningsrisk runt Mälaren. Dessa åtgärder kan skapa positiva effekter på miljön på många olika plan då den generella översvämningsrisken minskar kraftigt. Riskhanteringsplanen ska vara ett dynamiskt dokument och uppdatering av hot och riskkartor kan vara aktuellt om vattendragens hydrologi förändras. Ett exempel på detta kan vara ombyggnation av Slussen eller liknande.”

Utöver kontorets förslag så vill vi understryka vikten av byggnationen av Nya Slussen, med den ökade avbördningskapacitet som det innebär. Det är viktigt att projektet Nya Slussen fortskrider och inte försenas ytterligare.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), Ceilia Obermüller m.fl. (MP) och Sebastian Wiklund (V) enligt följande.

Länsstyrelsens arbete är angeläget och det är glädjande att kontoret anser underlaget vara till nytta men även åtar sig fler objekt än de utpekade. Vi menar att de övergripande målen för riskhanteringsplanen bör anses vara rimliga och att de bör utgöra en absolut förutsättning för fortsatt planering i staden. Kartläggnings- och analysuppgiften som kontoret påbörjat ska utgöra en hanteringsplan för hur Länsstyrelsens genomgång kommer att användas i planeringen.

Ersätтарыtrande gjordes av Christina Linderholm (C) där hon instämmer i förslag från vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Björn Ljung (FP) och Erik Slottner (KD).